

Energiklagenemnda

Energiklagenemndas avgjørelse 28. januar 2022

Sak: 2021/1501

Klager: Lucerna AS (tidligere Hammerfest Energi Nett AS)

Energiklagenemndas medlemmer:

Henrik Bjørnebye, Morten Sundt, Edna Grepperud.

1 Innledning

- (1) Saken gjelder klage på Reguleringsmyndigheten for energis («RME») avslag på søknad fra Lucerna AS (tidligere Hammerfest Energi Nett AS) om fritak fra leveringsplikt på lavspenntilknytning til As fritidsbolig, gnr. x bnr. y i Z kommune. Vedtaket er datert 9. juni 2021 og fattet med hjemmel i forskrift om nettregulering og energimarkedet av 24. oktober 2019 nr. 1413 (NEM) § 3-1 første ledd andre punktum.
- (2) Energiklagenemnda viser til at saken har en side til Norges vassdrags- og energidirektorats («NVE») vedtak datert 1. mars 2018 med ref. 2018/657. Dette vedtaket gjelder uenighet om beregningen av anleggsbidrag mellom A og Hammerfest Energi Nett AS (nå Lucerna AS). Vedtaket ble påklaget av Lucerna AS og saken ligger per dags dato til behandling hos Olje- og energidepartementet med saksnummer 2018/858.
- (3) I denne saken skal Energiklagenemnda kun ta stilling til klagesaken som gjelder RMEs avslag på Lucerna AS («klager») sin søknad om fritak fra leveringsplikt på lavspenntilknytning til A («A»). Nemnda skal ikke ta stilling til spørsmålet om beregning av et eventuelt anleggsbidrag.

2 Sakens bakgrunn

- (4) Tidligere eier av eiendommen gnr. x bnr. y i Z kommune sa opp sitt abonnement med nettselskapet i januar 2013. Eiendommen ble frakoblet nettet på samme tid. Klager har anført at forrige eier ble orientert om demontering av lavspenntilnetningen i oktober 2016. A har bestridt at slik orientering ble gitt.
- (5) Den 11. oktober 2016 aksepterte den siste kunden som var tilknyttet nettanlegget frakopling.
- (6) I slutten av oktober 2016 kontaktet A klager og orienterte om at hun planla å kjøpe to hytter og at hun ønsket tilknytning til nettet. Klager informerte A om at nettet var

Postadresse

Postboks 511 Sentrum
5805 Bergen

Besøksadresse

Zander Kaaes gate 7
5015 Bergen

Tlf.: 55 19 30 00

E-post: post@knse.no

planlagt nedlagt og ba A ta kontakt når kjøpet var gjennomført. I november 2016 besluttet klager å rive nettanlegget.

- (7) Den 7. januar 2017 ba A om å få knytte seg til nettanlegget. Klager besvarte henvendelsen den 10. januar 2017. Det ble her opplyst om planene for å demontere lavspentlinjen i Store Fagervik. Videre påpekte klager at A ikke hadde fått tinglyst rett til eiendommen.
- (8) Det var en del korrespondanse mellom klager og A i januar 2017, blant annet knyttet til spørsmålene om tilknytningsmåte og kostnader ved en tilknytning til nettet. Partene gjennomførte et møte den 25. januar 2017.
- (9) I perioden 6. til 11. februar 2017 ble lavspentnettet demontert av klager.
- (10) Den 7. februar 2017 ba NVE klager om opplysninger om den planlagte rivningen og opplyste om at det måtte leveres en søknad om fritak for leveringsplikten. Den 8. februar 2017 sendte klager en slik søknad. Vedlagt i søknaden var kartutsnitt og avtale med tidligere nettkunder som var blitt frakoblet, samt beregning av årlige kapital- og driftskostnader for den aktuelle linjen i konsesjonsområdet. Klager sendte inn supplerende informasjon den 8. og 9. februar 2017.
- (11) I perioden 10. februar 2017 til 20. februar 2017 ble det sendt inn en rekke uttalelser fra tredjeparter til NVE. Henvendelsene var i hovedsak kommentarer om de faktiske forholdene i søknaden om fritak fra leveringsplikt. Uttalelsene inneholdt blant annet oversendelse av avisutklipp, generelle merknader, samt bilder og detaljer om tilstanden på det sanerte nettanlegget.
- (12) Den 13. februar 2017 mottok A tilbud på tilknytning med kapasitet på 3 x 50A, mot et anleggsbidrag på kroner 70 000 og en forutsetning om at A selv sørget for graving av kabelgrøft. Samme dag sendte NVE en e-post med korrespondanse mellom A og klager, og en tilstandsrapport over nettanlegget i Store Fagervik innhentet fra tredjepart, over til klager. NVE oppfordret klager til å kommentere de oversendte opplysningene. Klager sendte inn merknader samme dag.
- (13) NVE sendte veiledning om leveringsplikt og reglene om anleggsbidrag til klager den 18. februar 2017. I veiledningen forutsatte NVE at det aktuelle nettanlegget ikke hadde tilknyttede kunder og at klager hadde anledning til å rive det. NVE opplyste videre at leveringsplikten innebar å tilknytte nye kunder til nettanlegget og konsesjonærens plikt til å levere strøm til eksisterende kunder. Det ble samtidig opplyst om adgangen til å kreve inn anleggsbidrag.
- (14) Den 27. februar 2017 klagde A inn nedleggelsen av linjen og det beregnede anleggsbidraget fra klager til NVE.
- (15) NVE fattet vedtak den 1. mars 2018 om at anleggsbidraget var beregnet i strid med gjeldende regelverk. NVE konkluderte her med at klager ikke hadde brutt leveringsplikten. Klager ble pålagt å beregne et nytt anleggsbidrag der reinvesteringskostnader ble trukket fra. Dette vedtaket ble påklaget av Hammerfest Energi Nett AS den 9. mars 2018. NVE oversendte vedtaket til OED den 14. mai 2018 for endelig avgjørelse.

- (16) Klager sendte en ny søknad til NVE om fritak fra leveringsplikten den 16. mars 2018. Søknaden gjaldt fritak fra leveringsplikten til As eiendom i Store Fagervik på Seiland, gnr. x bnr. y i Z kommune. Med søknaden var det vedlagt kartutsnitt av Store Fagervik, oversikt over den aktuelle linjen og kartutsnitt av As eiendom, samt beregning av årlige kapital- og driftskostnader for drift av linjen.
- (17) RME ba om ytterligere informasjon den 10. oktober 2018 i forbindelse med behandlingen av søknaden til klager. Svarfrist ble satt til 24. oktober 2018.
- (18) Den 10. oktober 2018 tok B kontakt med RME og opplyste at han ikke hadde fått svar på sin forespørsel om tilknytning til strømmettet. Han opplyste videre at hans eiendom ligger mellom transformatoren og hyttene til A. I brevet stilte B seg spørrende til hvorfor klager rev lavspentlinjen, ettersom linjen var i god stand.
- (19) A sendte kommentar til klagers søknad om leveringsfritak den 24. oktober 2018. A stilte seg blant annet spørrende til hvorfor RME skulle realitetsbehandle ny søknad om leveringsfritak når det i vedtak av 1. mars 2018 ble fastslått at A hadde rett til tilknytning, og at tilknytningen skulle beregnes som om anlegget/lavspentlinjen ikke var revet. Vedlagt lå også en henvendelse om status med hensyn til behandlingen av klagesaken til OED datert 20. september 2018, protokoll fra møte i Hammerfest Energi Nett AS datert 30. mars 2009 og tilstandsrapport av lavspentlinjene fra Hage Elconsulting ltd v/Ove Terje Hage datert 11. januar 2018.
- (20) Klager sendte inn de forespurte opplysninger til RME den 24. oktober 2018.
- (21) RME sendte oppfølgingsspørsmål til klager den 12. desember 2018. Svarfrist ble satt til 18. desember 2018. I e-post datert 13. desember 2018 ba RME om at klager også redegjorde for henvendelse fra B angående tilknytning, herunder når forespørsel fra B kom frem til klager og estimert forbruk. Henvendelsen ble besvart av klager den 18. desember 2018.
- (22) A sendte inn ytterligere kommentar til RME den 18. desember 2018. Den 7. januar 2019 sendte A inn kommentarer til klagers svar til NVE datert 18. desember 2018.
- (23) RME sendte ytterligere oppfølgingsspørsmål til klager den 7. februar 2019. Det ble lagt til grunn at A hadde bedt om 20 kW og RME ba om en klargjøring av hvorfor lavspentlinjene ikke tilfredsstilte nødvendige sikkerhetskrav. Herunder om det var tilstanden til linjene før de ble revet, eller om det var som følge av nødvendige endringer for å øke kapasiteten til 20 kW. Videre ble klager bedt om å spesifisere på hvilken måte linjen ikke tilfredsstilte mekanisk dimensjonering og isolasjon, samt redegjøre for om det kun var linjen som ikke tilfredsstilte kravene, eller om det også var mastene. Kommentar datert 18. desember 2018 fra A ble også vedlagt. Klager besvarte ikke henvendelsen.
- (24) A sendte en henvendelse om saksbehandlingstid den 28. mai 2019. RME besvarte henvendelsen den 7. juni 2019. I tiden etter var det omfattende korrespondanse mellom NVE og A om saksbehandlingstiden og søknadens forhold til vedtaket som allerede var påklaget til OED. Det ble også avtalt at RME skulle sende oppsummering av et videomøtet mellom RME og klager som var gjennomført den 21. juni 2019.

- (25) RME sendte oppsummering av videomøtet til både A og klager den 17. september 2019. I oppsummeringen stod det at NVE på forhånd hadde bedt om en redegjørelse for følgende punkter:
- «- Hva er tilstanden på det øvrige nettet på øya, dvs. avgrensingen mot Store Fagervik?*
- *Når forventer dere at det vil være behov for å reinvestere?*
 - *Hvordan er kundesammensetningen i området, er det fastboende, evt. næring, fritidsboliger? Og omtrent hvor stort er forbruket for disse?»*
- (26) RME sendte ut et forhåndsvarsel den 29. januar 2020, hvor det ble varslet at søknaden om fritak fra leveringsplikten ble vurdert innvilget. RME la til grunn klagers kostnadsoverslag på kroner 760 000, og at dette ville medføre at nettselskapets øvrige kunder måtte dekke om lag kroner 70 000/år for å kunne gi A tilknytning. I den foreløpige konklusjonen fremgikk det at RME mente at dette ga grunnlag for fritak for leveringsplikten. Frist for å sende inn kommentar til varselet ble satt til 14. februar 2020.
- (27) Den 6. februar 2020 ba A om utsatt frist til den 28. februar 2020. RME innvilget fristutsettelsen samme dag. Den 28. februar 2020 ba A om ytterligere utsatt frist til 2. mars 2020. Utsatt frist til 2. mars 2020 ble innvilget samme dag.
- (28) A sendte inn kommentar til forhåndsvarselet den 2. mars 2020.
- (29) Den 28. april 2021 sendte RME ut et nytt forhåndsvarsel. Her ble klagers kostnadsoverslag på kroner 420 000 lagt til grunn. Som følge av dette konkluderte RME med at det ikke var grunnlag for å innvilge søknad om fritak fra leveringsplikten. RME viste til at terskelen for å innvilge fritak var høy. En kostnad på kroner 420 000 for å gi A tilknytning til nettet var etter RMEs vurdering ikke så høy at det grunnlag for å innvilge klagers søknad. Frist for å sende inn kommentar ble satt til 13. mai 2021.
- (30) Klager og A sendte merknader til varselet henholdsvis den 26. mai og den 4. juni 2021.
- (31) Den 9. juni 2021 fattet RME vedtak med følgende konklusjon:
- «RME vurderer at Hammerfest Energi Nett sin søknad om fritak fra leveringsplikten i Store Fagervik på Seiland ikke innvilges. Hammerfest Energi Nett plikter å gi [A] tilknytning uten ugrunnet opphold.»*
- (32) I e-post datert 15. juli 2021 gjorde klager RME oppmerksom på at vedtaket hadde blitt sendt til et søsterselskap, Hammerfest Energi AS. Det ble bedt om en forlenget klagefrist som følge av feiladresseringen. RME forlenget klagefristen til 5. august 2021.
- (33) Vedtaket ble påklaget i brev den 4. august 2021. Klager bestred at As kostnadsestimat kunne legges til grunn. Klager ba Energiklagenemnda om å stadfeste RMEs varsel datert 29. januar 2020 og innvilge søknaden om fritak fra leveringsplikten.
- (34) A sendte merknader til klagen den 18. august 2021.
- (35) RME vurderte klagen, men konkluderte med at den ikke ga grunnlag for å endre eller oppheve vedtaket, jf. lov om behandlingsmåten i forvaltningssaker datert 10. februar

1967 (forvaltningsloven) § 33. Klagen og sakens dokumenter ble endelig oversendt Energiklagenemnda ved RMEs innstilling datert 14. september 2021.

- (36) Klager har i brev datert 22. september 2021 fått informasjon om saksgangen for Energiklagenemnda og frist til å inngi kommentarer til RMEs innstilling i saken eller andre merknader.
- (37) På vegne av Energiklagenemnda sendte Klagenemndssekretariatet klager en forespørsel om ytterligere opplysninger den 17. desember 2021. Klager ble bedt om å dokumentere en tidligere omtalt praksisomlegging med hensyn til lavspenningstallasjoner. Klager sendte inn svar den 22. desember 2021.
- (38) I brev fra Klagenemndssekretariatet datert 3. januar 2022 ble klager bedt om å sende inn et eventuelt konkurransegrunnlag, og kontrakt/rammeavtale med de entreprenørene klager benytter til grave- og transporttjenester. Klager besvarte forespørselen den 6. januar 2022.
- (39) Energiklagenemnda avholdt nemndsmøte i saken 20. januar 2022.

3 Reguleringsmyndigheten for energis vedtak

- (40) I vedtaket viser RME kort til reglene for leveringsplikt jf. NEM § 3-1, før det redegjøres omfattende for sakens bakgrunn, herunder saksgangen til begge klagesaker, søknaden og kommentarer fra både klager og A.
- (41) Helt innledningsvis viser RME til at områdekonsesjonærer har en leveringsplikt, og at dette innebærer å forsyne det geografiske området som konsesjonen gjelder for med elektrisk energi. RME viser videre til at det er adgang til å dispensere fra leveringsplikten når det foreligger «særlige grunner». RME viser til at det i tidligere forarbeider er uttalt at unntaksbestemmelsen kun kommer til anvendelse når tilknytningen ikke med rimelighet kan etableres på vanlige betingelser. I forarbeidene er dette typisk aktuelt ved tilknytning av fritidsbebyggelse, seteranlegg eller turisthytter.
- (42) RME viser videre til at «særlige grunner» og «rimelighet» er begreper som i de fleste tilfeller vil være knyttet til kostnader ved opprettholdelse av leveringsplikten, og hvilke virkninger et leveringsfritak vil ha for private og allmenne interesser. I skjønnsutøvelsen skal det legges vekt på at kostnaden ved opprettholdelsen av leveringsplikten må være vesentlig før et fritak blir aktuelt. RME viser videre til at spørsmålet om fritak fra leveringsplikt gjerne blir reist i forbindelse med reinvesteringer i nettet i et utkantområde, i forbindelse med kabelbrudd eller ved at nettet på grunn av alder er blitt i så dårlig forfatning at det må bygges helt om.
- (43) RME viser kort til at søknaden om fritak fra leveringsplikten i Store Fagervik kom inn etter at nettanlegget i området var sanert. RME vurderer om klager ville ha fått fritak fra leveringsplikten, dersom søknaden var kommet inn i forkant av anlegget ble sanert.
- (44) RME viser til at klager har tatt opp en rekke forhold i forbindelse med saken, herunder at tilknytningen av As eiendom ikke er samfunnsmessig rasjonell. Det blir vist til at den estimerte kostnaden ved å tilknytte hennes fritidsbolig til nettet er ca. kroner 760 000. Med et forventet forbruk på 14 000 kWh/år gir dette en kostnad på 5,32 kr/kWh. Klager viser til at A har blitt tilbudt kompensasjon som skal være tilstrekkelig til å etablere alternativ forsyning, herunder aggregat.

- (45) Med hensyn til As merknader har RME blant annet trukket frem en anførsel om at klager ikke har foretatt oppgradering eller vedlikehold av linjen siden den ble bygget rundt 1960, og at en tilstandsvurdering fra Hage Elconsulting LTD som mente at stolpene var i god stand og kunne vare i ytterligere 60 år. Videre at A ikke er enig i at hun har krevd 30 kW.
- (46) I vurderingen av søknaden om fritak fra leveringsplikten, viser RME til at klager opprinnelig beregnet at det vil koste kroner 760 000 å gi A tilknytning. RME viser til følgende kostnadsposter:
- Frakt av gravemaskin og kabel – kroner 440 000
 - Graving – kroner 250 000
 - Materiell inkludert montasje og frakt av personell – kroner 70 000
- (47) Det vises til at den høye kostnaden skyldes ifølge klager at det er behov for spesialfartøy for å sette i land gravemaskin på stranda. RME viser videre til at A har stilt spørsmål ved kostnadsoppsettet til klager og har kommet med forslag til hvordan dette kan gjøres billigere, herunder ved å hente inn tilbud. Klager i et revidert tilbud redusert fraktkostnader av gravemaskin og kabel fra kroner 440 000 til kroner 100 000. Imidlertid påpeker RME at klager har vært skeptisk til dette tilbudet, og mener de ikke har fått tilstrekkelig skriftlig dokumentasjon på hvordan fraktoppdraget vil bli løst og om det blir gjort i tråd med gjeldende regler og krav.
- (48) RME viser videre til at A i 2017 fikk tilbud om tilknytning på 3 x 50A, ved at det skulle graves ned en kabel av typen TFXP 4 x 95. Løsningen tilsvarer 20 kW. RME viser videre til at dersom det skal tildeles mer effekt må det legges tykkere kabel som vil øke kostnadene. Det samme gjelder dersom det skal tilknyttes flere kunder. Det estimerte anleggsbidraget i 2017 var på kroner 70 000, men med den forutsetning at A selv skulle stå for graving og legging av kabelen. Det ble samtidig informert om at det kunne gis større kapasitet enn 20 kW, men at det måtte benyttes tykkere kabel som er vanskeligere for kunden å håndtere.
- (49) RME viser til at det i klagers søknad datert 16. mars 2018 er lagt til grunn at det vil koste kroner 760 000 å gi A tilknytning. Dette estimatet ble senere nedjustert til kroner 719 800. RME har valgt å ta utgangspunkt i at det vil være mulig å gi A tilknytning til en lavere kostnad. RME viser til at klager selv har mottatt et tilbud på frakt av gravemaskin og utstyr som er kroner 300 000 lavere enn det opprinnelige estimatet fra klager. Videre har A selv tilbudt å sørge for graving og legging av kabel. RME legger til grunn følgende kostnadsposter i sin vurdering:
- Frakt av gravemaskin og kabel – kroner 100 000
 - Grave- og leggekostnad – kroner 250 000
- (50) Med hensyn til de økte entreprenørkostnadene, fra kroner 250 000 til kroner 409 800, påpeker RME at kostnadene i entreprenørmarkedet kan ha steget noe siden det opprinnelige tilbudet i 2018. RME legger likevel til grunn at gravingen kan gjennomføres uten at kostnadene overstiger beløpet som ble lagt til grunn i 2018. RME opprettholder derfor sitt syn på at det vil være mulig for klager å gjennomføre tilknytningen med en kostnad på om lag kroner 420 000.

- (51) RME viser at det i klagers søknad av 16. mars 2018 er lagt til grunn at kapital- drifts- og vedlikeholdskostnad utgjør kroner 5.32/kWh, gitt et forbruk på 14000 kWh/år. Dette blir justert til kroner 3.02/kWh med det samme forbruket, under forutsetningen av at tilknytningen koster om lag kroner 420 000. RME vurderer at en reinvesteringskostnad på dette nivået for å tilknytte As eiendom, ikke overstiger grensen for når det skal gis dispensasjon fra leveringsplikten. RME viser videre til at økt dimensjonering som følge av tilknytning til B kan kreves som anleggsbidrag.
- (52) I vurderingen av om det er grunnlag for å innvilge fritakssøknaden viser RME til at vurderingen gjøres som om nettanlegget som ble revet i februar 2018 fortsatt står der. RMEs syn er at klager sin avgjørelse om å rive nettanlegget, mens de hadde en pågående tilknytningsforespørsel, ikke skal påvirke utfallet i saken. RME påpeker at dette også samsvarer med hvordan vurdering av anleggsbidrag for tilknytning ble vurdert i NVEs vedtak 5. mars 2018.
- (53) RME viser til at det i vurderingen av om det er grunnlag til å gi fritak fra leveringsplikten legges vekt på type tilknytning, antall kunder og kundenes forbruk, samt hvor store kostnader som veltes over på nettselskapets øvrige kunder.
- (54) Med hensyn til type tilknytning viser RME til at det i forarbeidene til bestemmelsen om fritak fra leveringsplikten, står at denne kun kan komme til anvendelse når tilknytningen ikke med rimelighet kan etableres på vanlige betingelser. Dette kan være aktuelt ved tilknytning til fritidsbebyggelse, seteranlegg eller turisthytter. RME viser videre til at det kun er gitt fritak fra leveringsplikten for nettanlegg som forsyner fritidsboliger og seteranlegg. Videre vises det til at A har overtatt to eiendommer, der den ene eiendommen tidligere var tilknyttet klagers strømmett. RME legger til grunn at eiendommene skal benyttes som fritidsbolig, og deres syn er derfor at det er aktuelt å vurdere om det skal gis fritak.
- (55) Med hensyn til vurderingen av momentet om antall kunder og kundenes forbruk, viser RME til at A vil være eneste kunden på det aktuelle lavspennettet, dersom det ikke gis fritak fra leveringsplikten. RME viser til at forbruket vil avhenge av hva slags tilknytning A har. Tidligere eier hadde en tilknytning som kunne levere 2-3 kW, og RME viser til at det ikke var aktuelt å benytte det eksisterende nettanlegget for å tilknytte A. RME viser til at klager har lagt til grunn et forbruk på 14 000 kWh/år. RME viser til at det i tidligere saker som er blitt behandlet har vært en eller flere fritidsboliger som samlet sett har hatt et forbruk som har variert fra 200 kWh/år til 9000 kWh/år. RMEs syn er at As forventete forbruk er høyere enn i tilsvarende saker som er blitt behandlet tidligere.
- (56) I vurderingen av hvor store kostnader som veltes over på nettselskapets øvrige kunder, viser RME til at reinvesteringskostnaden for å tilknytte A opprinnelig ble estimert til kroner 760 000. Estimatet ble nedjustert til kroner 420 000 av RME. RME legger til grunn at årlige kapital- drift- og vedlikeholdskostnader over tid vil utgjøre om lag kroner 42 000. Etter RMEs vurdering vil et forbruk på 14 000 kWh gjennom innbetaling av nettleie dekke en kostnad på om lag kroner 5000/år. Dette innebærer at resterende kroner 37 000/år dekkes av klagers øvrige kunder. RME viser til at reinvesteringskostnadene i tidligere saker der det er blitt innvilget fritak har variert fra kroner 370 000 til kroner 4.3 millioner. RME påpeker at det i disse sakene har foreligget betydelig lavere forbruk.

- (57) RME konkluderer med at det ikke er grunnlag til å innvilge fritak fra leveringsplikten. RME påpeker at en tilknytning av A vil innebære at store deler av kostnaden veltes over på klagers øvrige kunder. Imidlertid må terskelen etter RMEs syn være høy, og en kostnad på kroner 420 000 overstiger ikke terskelen.

4 Partenes anførsler

4.1 Klagers anførsler

- (58) Klager anfører at NVE i brev datert 18. februar 2017 ga aksept for demontering av lavspentlinjen i Store Fagervik fordi det ikke var tilknyttet noen kunder. Klager viser videre til at NVE i brevet uttalte at det ikke var nødvendig å behandle søknad om fritak for leveringsplikt på grunn av dette. Klager anfører at NVE var kjent med As ønsker på tidspunktet hvor NVE skrev sin anbefaling. Klager har derfor fulgt rådet til NVE og gjennomførte demonteringen som planlagt.
- (59) I klagen datert 4. august 2021 anføres det at RME har sett bort fra klagers kostnadsberegning, men lagt til grunn As kostnadsestimat på kroner 420 000 og på det grunnlaget besluttet å ikke innvilge søknaden om fritak fra leveringsplikten. Klager viser til at kostnadsestimatet deres har blitt redusert til om lag 720 000 som følge av endret sted for landsetting av anleggsmaskiner, materiale og personell.
- (60) Klager anfører at transportøren og entreprenøren som er foreslått av A ikke kan levere en akseptabel beskrivelse for gjennomføring av oppdraget. Klager fremholder at entreprenøren heller ikke kan dokumentere akseptable rutiner for internkontroll, og dermed kan denne entreprenøren heller ikke brukes av klager. Klager anfører at RME ikke har tatt hensyn til dette i sin begrunnelse.
- (61) Klager viser til at klager selv blir eier og oppdragsansvarlig for tilknytningen og må forholde seg til arbeidstilsynets- og energilovens lover og forskrifter. Klager mener derfor at selskapet må påse at transport og entreprenør utfører arbeidet i henhold til disse lovene og forskriftene. Det vises her til at klager har bedt entreprenør og transportør om å fremlegge SJA-plan på hvordan arbeidet tenkes gjennomført, men har ikke mottatt tilbakemelding på dette. Som følge av at klager ikke har mottatt den forespurte informasjonen, kan ikke klager godkjenne de entreprenørene som A har foreslått.
- (62) Den aktøren som klager selv vurderer for frakt av maskin og materiell benytter landgangspram, tidligere eid av forsvaret og klager har benyttet aktøren tidligere med gode resultater. Videre viser klager til at entreprenøren som er tiltenkt for røys av master er kjent og benyttet av klager i mange år.
- (63) I klagen fremholdes det videre at klager ikke praktiserer lavspent kabelanlegg ute i distriktet hvor feil blir vanskelig og kostbare på grunn av høye mobiliseringskostnader.
- (64) Det er etter klagers syn uforståelig at RME kan pålegge nettselskapet å benytte ukjente entreprenører uten å forvise seg om at oppdragene gjennomføres i henhold til arbeidstilsynets- og energilovens regler og forskrifter. Klager anfører at det vil være *«uforsvarlig, direkte lovstridig og brudd på inngått kontrakt»* dersom klager godkjenner de foreslåtte entreprenørene.
- (65) Klager ber til slutt Energiklagenemnda om å opprettholde vurderingen i RMEs varsel på vedtak datert 29. januar 2020 og innvilge søknad om fritak fra leveringsplikten.

4.2 As merknader

- (66) I kommentar til klagers svar til NVE datert 7. januar 2019 anfører A at klager har brutt energiloven § 3-3 og § 3-5 ved å ikke utføre de nettinvesteringene som var nødvendige for å kunne oppfylle leveringsplikten. Det blir samtidig redegjort for historikk i saken, og anmodet om at søknaden av 16. mars 2018 ikke skal realitetsbehandles av hensyn til det forrige vedtaket som var til klagebehandling hos Olje- og energidepartementet.
- (67) I kommentar til forhåndsvarselet den 2. mars 2020, viser A til at RME hadde lagt til grunn feil faktum i vurderingen av kostnadene for å tilknytte As eiendom. Det ble også vist til at A ikke var den eneste kunden som ønsket oppkobling. Videre ble det vist til at tidligere eier av eiendommen aldri ble varslet eller orientert om demontering av lavspenlinjen. I kommentaren anmoder A RME om å rette opp disse feilene og legge til grunn korrekt innsendt kostnadsoverslag.
- (68) I brev datert 18. august 2021 viser A blant annet til at klager ga frist på to arbeidsdager til Holmgren Sjøservice AS, transportøren A innhentet pristilbud fra, til å levere forespurt informasjon. Videre gjør A gjeldende at Holmgren Sjøservice AS har en HMS-plan i bedriften og at SJA-plan utarbeides først når et firma har fått oppdraget, og før jobben skal gjennomføres. A viser til at klagers e-post datert 30. juli 2021 ble sendt til Holmgren Sjøservice AS samme dag, men den urimelig korte fristen, samt ferietid medførte at de ikke fikk svart i tide.

5 Reguleringsmyndigheten for energis innstilling

- (69) I RMEs innstilling datert 14. september 2021, redegjør RME kort for sakens bakgrunn og vedtaket. Det vises til at saken gjelder vurdering av søknad om fritak fra leveringsplikten. Det vises videre til at klager har søkt om fritak fra leveringsplikten for å unngå at store kostnader ved å gi A tilknytning veltes over på nettselskapets øvrige kunder. Til slutt vises det til at RME i vedtak datert 9. juni 2021 avslo søknaden.
- (70) RME viser til at de kun kommenterer nye forhold som klager anfører og som tidligere ikke er vurdert, og forhold som bør utdypes nærmere.
- (71) Med hensyn til klagers anførsel om at klager ikke praktiserer lavspent kabelanlegg ute i distriktet, er RMEs syn at dette er helt ny informasjon og som ikke samsvarer med hva som har vært kommunisert tidligere. RME viser til at A tok kontakt med klager i 2016 for å be om tilknytning. Det vises videre til at A i 2017 fikk tilbud om tilknytning mot betaling av anleggsbidrag. I beregningen var det forutsatt at A selv måtte grave grøft for lavspentkabel. RME viser at klager også i senere tilbud, senest oversendt RME 26. mai 2021, har lagt til grunn legging av lavspentkabel i grøft. Etter RMEs syn har ikke klager lagt frem skriftlige rutiner som underbygger en praksisendring. RMEs syn er at dersom klager i etterkant av vedtaket har endret praksis med hensyn til legging av lavspentkabler, kan dette ikke vektlegges i vurderingen av RMEs vedtak.
- (72) Med hensyn til klagers anførsel om at RME pålegger selskapet å bruke ukjente entreprenører, viser RME til at de i vedtaket ikke har pålagt klager å benytte spesifikke leverandører. RME viser til at de som hovedregel legger til grunn nettselskapenes kostnadsestimat i vurdering av søknader om fritak fra leveringsplikten. I den aktuelle saken er det etter RMEs syn dokumentert at klager har hatt flere muligheter til å gi tilknytning til en kostnad vesentlig lavere enn estimatene klager har lagt ved i sin søknad om fritak fra leveringsplikten. RME viser blant annet til at A selv har tilbudt å sørge for

transport, graving og legging av kabel i tråd med klagers opprinnelige tilbud. RME viser til at det er klager som velger om de vil utføre arbeidet selv, og hvilke leverandører de velger å benytte seg av.

- (73) RMEs syn er at det i behandlingen av søknader om fritak fra leveringsplikten er viktig å gjøre en konkret vurdering av nettselskapets estimerer. I denne saken er RMEs vurdering at det er lagt frem dokumentasjon på at tilknytningen åpenbart kan gjennomføres billigere enn det nettselskapet estimerer. RMEs syn er derfor at det er viktig å ta hensyn til denne dokumentasjonen i vurderingen av om det skal gis fritak fra leveringsplikten.

6 Klagenemndas vurdering

- (74) Klagen gjelder RMEs avslag på søknad av 16. mars 2018 fra Lucerna AS om fritak fra leveringsplikt på tilknytning til As fritidsbolig etter NEM § 3-1 første ledd andre punktum. Nemnda skal her vurdere om det foreligger «*særlige grunner*» som kan begrunne en dispensasjon etter samme bestemmelse.
- (75) Nemnda påpeker at saken i sin helhet har stått hos NVE, og senere RME, siden 2017. Søknaden som denne saken gjelder kom inn til NVE i mars 2018 og det ble ikke fattet vedtak før i juni 2021. Nemnda viser til lov om behandlingsmåten i forvaltningssaker av 10. februar 1967 (forvaltningsloven) § 11a, hvor det fremgår at forvaltningsorgan skal forberede og avgjøre saken uten ugrunnet opphold. Den lange saksbehandlingstiden er etter nemndas syn kritikkverdig. Nemnda viser videre til forvaltningsloven § 34 andre ledd, hvor det fremgår at klageinstansen kan prøve «*alle sider av saken*» og ta hensyn til nye omstendigheter.
- (76) Nemnda bemerker at det her skal tas stilling til om klager skal få fritak fra leveringsplikten hva gjelder tilknytning for As fritidsbolig. Nemnda bemerker videre at lavspentnettet i klagers konsesjonsområde ble revet i 2017, mens det forelå en forespørsel om tilknytning fra A. Nemnda viser til at RME i vedtak datert 9. juni 2021 har vurdert søknaden til klager som om lavspentnettet i Store Fagervik ikke ble revet. Det er også nemndas syn at klagers handlinger ikke skal sette klager i en bedre situasjon. At nettanlegget er revet kan dermed ikke virke til ugunst for A i vurderingen av om det skal gis fritak fra leveringsplikten. Partene har videre hatt omfattende kontakt med hverandre og NVE/RME over flere år. Utgangspunktet for uenigheten har vært om den gamle linjen kunne brukes eller om det var nødvendig med kabelanlegg. Med dette som utgangspunkt er det ikke grunn til å kommentere klagers senere anførsel om praksisendring med hensyn til hvorvidt de praktiserer lavspent kabelanlegg ute i distriktene. Klager har for øvrig ikke dokumentert en slik praksisendring.
- (77) Reglene om områdekonsesjonærs leveringsplikt og dispensasjonsadgang følger av NEM § 3-1 første ledd:
- «Områdekonsesjonæren skal etter energiloven § 3-3 levere elektrisk energi til alle kunder innenfor det geografiske området konsesjonen gjelder for, tilknytte nye anlegg for uttak av elektrisk energi og om nødvendig investere i nettanlegg. Reguleringsmyndigheten for energi kan gi dispensasjon fra disse pliktene når særlige grunner tilsier det.»*
- (78) Hovedregelen er at konsesjonæren har en plikt til å levere elektrisk energi til kunder innenfor sitt geografiske konsesjonsområde. Konsesjonæren har også etter

bestemmelsen en plikt til å tilknytte nye anlegg og om nødvendig investere i nettanlegget. Etter andre punktum kan RME gi dispensasjon fra pliktene i første punktum når «*særlige grunner*» tilsier det.

(79) Ordlyden tilsier at det gjelder strenge krav for at skal gis dispensasjon fra leveringsplikten. Nemnda viser i denne forbindelsen til Olje- og energidepartementets høringsnotat *Ny forskrift om netregulering og energimarkedet og endringer i forskrifter til energiloven* s. 35, hvor det fremgår at terskelen for å gi dispensasjon etter NEM § 3-1 samsvarer med terskelen i energiloven § 3-3 annet ledd. Forarbeidene til energiloven § 3-3 er dermed relevante i tolkningen av vilkårene i NEM § 3-1. Vurderingstemaet etter forarbeidene er om faktiske forhold i et konsesjonsområde medfører at tilknytning med rimelighet ikke kan etableres på vanlige betingelser. Dette kan være aktuelt ved tilknytning til fritidsbebyggelse, seteranlegg eller turisthytter, jf. Ot.prp. nr. 43 (1989-1990) s. 88.

(80) Nemnda viser til at det i vurderingen av om vilkåret «*særlige grunner*» er oppfylt, er naturlig å vurdere hvor stort avviket i kostnadsbildet er fra normalsituasjonen i det aktuelle konsesjonsområdet. Videre viser nemnda til formålet i NEM § 1-1 andre ledd, hvor det fremgår følgende:

«Forskriften skal bidra til å sikre at produksjon, omforming, overføring, fordeling og bruk av energi foregår på en samfunnsmessig rasjonell måte, og at det tas hensyn til allmenne og private interesser som blir berørt»

(81) I vurderingen av om «*særlige grunner*» er oppfylt bør det, i lys av formålsbestemmelsen, tas hensyn til både de samfunnsmessige konsekvensene et dispensasjonsvedtak kan medføre, samt interessen til den private part som ønsker nettilknytning. Det må gjøres en konkret avveining i hver enkelt sak mellom kostnadene ved å opprettholde leveringsplikten og berørte private interesser. Videre må kostnadene være av et slikt omfang at tilknytning «*ikke med rimelighet kan etableres på vanlige vilkår*» jf. Ot.prp. nr. 43 (1989-1990) s. 88. Nemnda viser her til at det i forvaltningspraksis er lagt til grunn at det for fritak ikke er nok at tilknytningen er ulønnsom.

(82) Forarbeidene viser som nevnt ovenfor til at fritak fra leveringsplikten typisk vil være aktuelt ved fritidsbebyggelse, seteranlegg eller turisthytter. I denne saken er det gitt uttrykk for at fritidsboligen vil være mye i bruk, tilsvarende kraftforbruk på 14000 kWh. Etter nemndas syn bør dette tillegges noe vekt ved vurderingen av om det skal gis fritak fra leveringsplikten. Nemnda viser også til at et eventuelt leveringsfritak ikke lenger bare får virkning overfor A. Det fremgår av saksdokumentene at B også ba om tilknytning til sin fritidsbolig.

(83) Bestemmelsen i NEM § 3-1 første ledd andre punktum, tolket i lys av forarbeidene, fremstår som en snever unntaksregel. Det klare utgangspunktet etter bestemmelsens første punktum er at områdekonsesjonæren har leveringsplikt i sitt område. Det er nemndas syn at forarbeidenes begrunnelse for å gi dispensasjon ikke gjør seg gjeldende i særlig stor grad i denne saken. Nemnda viser her til at dispensasjon i første rekke er aktuelt for fritidsboliger o.l. med lavt forbruk, der forbruket lett kan erstattes med alternativ forsyning, herunder aggregat eller lignende. I dette konkrete tilfellet har klagemotpart selv estimert et årlig forbruk for A på rundt 14000 kWh. I nyere forvaltningspraksis der dispensasjon har blitt innvilget har forbruket vært langt lavere.

- (84) Klager har vist til at det vil koste kroner 720 000 å tilknytte As fritidsbolig til strømmettet. A har fremlagt et kostnadsestimat på kroner 420 000. Nemnda viser her til at kostnadselementet i seg selv ikke er avgjørende, men inngår i en totalvurdering av om det foreligger «*særlige grunner*» som kan begrunne dispensasjon etter NEM § 3-1 første ledd andre punktum. Klager bestrider at en kan legge As kostnadsestimat til grunn, blant annet som følge av reglene i arbeidsmiljøloven og annen offentligrettslig regulering som nettselskapet er omfattet av. Det er etter nemndas syn nettselskapet selv som i utgangspunktet er nærmest til å vurdere kostnadsnivået innenfor sitt konsesjonsområde. Klager har vist til flere forhold som kan gjøre det vanskelig å legge As estimat til grunn, blant annet at As foreslåtte selskaper ikke kan vise til akseptable rutiner for internkontroll, eller en god nok beskrivelse av gjennomføring av oppdraget.
- (85) Selv om det i dette tilfellet vil påløpe nokså store kostnader for tilknytning av en fritidsbolig, mener nemnda at dette alene ikke er tilstrekkelig for å begrunne et fritak fra hovedregelen om tilknytningsplikt. Nemnda viser her til at det alltid vil være variasjon hva gjelder lønnsomhet innad i nettselskapets geografiske konsesjonsområde. Områdekonsesjonærer må derfor, i lys av leveringsplikten og sitt monopol på leveranse av strøm, tåle at enkelte tilknytningsforespørsler vil være ulønnsomme. Dette gjelder spesielt i de tilfellene hvor de private interessene i å bli tilknyttet tilsier at dispensasjon ikke bør gis.
- (86) Klager har beregnet årlige kapital- drifts- og vedlikeholdskostnader på om lag kroner 5/kWh for tilknytning av A som eneste abonnent på det aktuelle linjestrekket. Nemnda finner ikke grunn til å legge avgjørende vekt på denne beregningen, som følge av sakens historikk. Kort tid før søknaden om fritak fra leveringsplikten ble sendt, eksisterte en fungerende lavspentlinje i det aktuelle området. Denne linjen besluttet nettselskapet selv å rive, i tiden etter at A hadde bedt om tilknytning. I forkant av rivningen hadde klager inngått avtaler om frakopling mot kompensasjon, med flere andre eksisterende kunder på linjen. Videre viser nemnda til at det i senere tid er har kommet forespørsler fra nye kunder i det aktuelle området om tilknytning til strømmettet. Med andre ord kan det her ikke utelukkes at linjen kan bli brukt av flere kunder i fremtiden. Det foreligger etter dette ikke «*særlige grunner*» som kan begrunne en dispensasjon fra leveringsplikten i NEM § 3-1.

7 Vedtak

(87) Energiklagenemnda fatter etter dette følgende vedtak:

1. **Klagen tas ikke til følge**
2. **Reguleringsmyndigheten for energis vedtak av 9. juni 2021 med ref. 201700854-38 stadfestes.**

Vedtaket er endelig og kan ikke påklages, jf. forvaltningsloven § 28 tredje ledd.

Vedtaket er enstemmig.

Bergen, 28. januar 2021

Henrik Bjørnebye
Nemndmedlem

Morten Sundt
Nemndsmedlem

Edna Grepperud
Nemndsmedlem

Dokumentet er godkjent elektronisk